

Դանիել Վարուժան

Վաղվան բողբոջներ

Երբ արտին մեջ երգելով,
Խաղա՛ղ հոգի, կ'աշխատեր,
Ըսպաննեցին: Տարին եզները ջուխտակ:
Վըկա չըկար: Պիտի վրեժն ո՞վ կըշոն. Դո՛ւ,
Ո՛վ շանթ, անոնց ետևեն շուտ դու հասիր,
Որ լերան վրա ամպամած
Խոժոռադեմ կը հըսկես.
Անշուշտ տեսար ամպի մը մութ բացվածքեն՝
Թե ինչպես վարը բըռնի,
Յաթաղանին տակ սըրբագան բահն ինկավ,
Եվ պոռթկաց խոնջ ճակատեն
Արյունը տաք, վարդերուն պես հունիսի:
Գայլի՛ եղեոն: Մըթընշաղին մեջ հիմակ
Ակոսներուն վըրա լուռ
Բըզիկ բըզիկ կը պատկի:
Գյուղացիի խորշոմներուն մեջ աղվոր՝
Որ արեգակն առողջ արյունն եռեփեց
Քըրտինքը ա՛լ սատած է.
Աշխատանքի քըրտինքը սուրբ ու բեղուն
Որ մինչ այսօր, ինչպես արյունը, եղավ
Մըկըրտությունն Արարատյան մշակներուն:
Չերկե խոնջած բագուկներն ա՛լ անգործ են.
Կուրծքը մըռայլ, թավամագ,

Դեպի աստղերը, արձակ,
Շեջ հրաբուխս մ'է որ կ'ուզե բոց երկրնքեն
Դեպ Անհունին սև սառնության ժայթքելու.
Կողը տված է հողին
Չոր մըշակեց ամրան դեղին հասկերուն
Երագանքեն ժրպտելով:
Շարժամբ աճած, աղվոր, գորեղ իր մարմնեն
Արյունը խուլ դրդըշյունով կը հոսի.
– Կարմի՛ր հեղեղ, սըրտի խորեն վար իջած –
Տափանն ու թին ներկելով
Կ'երթա գուղձերն ողողել.
Ակոսներուն մեջ զետեղել լիագոր
Կարողություն մ'արեգակի, անձրևի.
Թափանցել մութ ծոցն երկրին,
Իբրև ըլլար մարգարեի մըտածում,
Եվ հոն ճրոգած հունտերուն մեջ ներշնչել
Ուռչում մ'ատոք և առույգ,
Դարձրնելով կյանք մ'իր առջի օրոցքին,
Նոր ծաղկումի մը համար,
Եվ հոն հրծծել նախնիքներու փոշիին
Թե – մինչ ե՞րբ իր արյամբ
Հայ գյուղացին պիտի արտն իր ոռոգե:

Կը լրոն շուրջն ամեն իր:
Լուսնին լացող աչքերուն
Ամպերը թուխ թաշկինակներ կը դառնան.
Խավարն հոծ է, սև պատանք:
Հեռուն կնոջ մ'հոգին տարտամ կասակծով
Գիշերվան մեջ կը սպասե.
Չուխտ որդիներն ինկած ծունկին գրգվանուշ
Հույսի մը մեջ վաղամահ, գերդ ծիածան,
Հեծկրլտանքնին կը խեղդեն:
... Ահե՛ղ հանգիստ. դիակին քով արյունոտ

Կյանք մը ծաղկի, աստղի առկայծ ճաճանչներ,
Չույգ մը բիբեր, գույգ մ'հոգեվարք կայծոռիկ,
Արտին մեջ շունչ մ'հովերու
Մեռնող սուրբի մ'հուսկ սաղմոսին պես տրխտուր,
Խորշոմներուն և իր գեղջուկ լոկկին
Ծալքերուն մեջ արևու
Չերմություն մ'հուր, երգ մը հովեն սորվեցված,
Քրրտինքի շիթ մը սարսռուն,
Հողի բույրեր, կըծու բույրեր ծոթրինի,
Այլևս անդարձ, անվրբեժ, լուռ կը մեռնի՛ն...
Ո՛չ, հանուն հայ մոունչներուն,
Թափված արյունն անմեղին չի՛ մեռնիր. Ո՛չ...
Վաղն հողը դուրս պիտ' պոռթկա
Արևուն տակ հասկեր առլի, կյանք մը նոր,
Նոր և հրսկա, հրսկայացած դիակով,
Բողբոջ մ'ատույգ, գեղեցիկ,
Վաղն այս բարի արյունեն վեր պիտ' ելլեն
Խառնըվելով ցորենին
Նոր Սերունդի կարմիր կարմիր կակաչներ,
Որոնց արմատը կը դըպչի, պայթման մոտ,
Վարն հրաբուխի մ'ապագա...